กระบวนการ
การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน
ตามนโยบายรัฐบาล

สารบัญ

๑

กระบวนการการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตามนโยบายรัฐบาล พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ๔

๒

กระบวนการการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตามนโยบายรัฐบาล พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (การจัดระบบการใช้ประโยชน์) ๑๔

๓

กระบวนการการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ในพื้นที่ป่าชายเลน ตามนโยบายรัฐบาล ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ๒๒

๔

กระบวนการการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตามนโยบายรัฐบาล พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก. ๓๔

๕

กระบวนการการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตามนโยบายรัฐบาล พื้นที่นิคมสร้างตนเอง ๔๖

๖

กระบวนการการจัดที่ดินทำกินและอาศัยให้ชุมชน ในที่ดินสาธารณประโยชน์ตามนโยบายรัฐบาล ๕๔

๗

กระบวนการการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตามนโยบายรัฐบาลในพื้นที่ที่ดินราชพัสดุ ๖๖

๘

ข้อหารือของ คทช. จังหวัดเกี่ยวกับการจัด ที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล ๘๒

กระบวนการการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน
ตามนโยบายรัฐบาล

๑

พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ผ่านขั้นตอนการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน โดยคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินให้ความเห็นชอบให้นำไปดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลในลักษณะแปลงรวมและรายงานให้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ทราบแล้ว

กระบวนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) พื้นที่ดำเนินการเป็นที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ประกอบด้วย

๑. หลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน การจัดระเบียบการใช้ประโยชน์เป็นการนำที่ดินของรัฐที่มีผู้ใช้ประโยชน์มาจัดระเบียบการใช้ประโยชน์

(๑) จัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในรูปแปลงรวม ตามสภาพพื้นที่ และตามเขตการปกครอง

(๒) การใช้ประโยชน์ในที่ดิน ให้เป็นไปตามข้อกำหนดและเงื่อนไขของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบของ คทช. แล้ว

(๓) จัดที่ดินให้แก่ผู้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่อยู่แล้วตามที่ครอบครองอยู่จริงแต่ไม่เกิน ๒๐ ไร่ หากมีพื้นที่เหลือหรือพื้นที่ที่ไม่มีผู้ทำประโยชน์จึงจะจัดให้ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่า และผู้มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินหรือใกล้เคียง โดยพิจารณาจากหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ตามลำดับ ตามเกณฑ์การตรวจสอบข้อมูลการถือครองและแนวทางการจัดที่ดินที่ คทช. เห็นชอบ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการควบคุมและร่วมกันดูแลรักษาพื้นที่ป่าไม้

(๔) ให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินนำที่ดินดังกล่าวไปดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล โดยร่วมกับ คทช.จังหวัด เพื่อดำเนินการจัดที่ดินให้แก่ราษฎรที่มีคุณสมบัติและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ คทช. เห็นชอบ

๒. ประเภทของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน

(๑) ผู้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่อยู่แล้วเป็นไปตามผลการตรวจสอบข้อมูลรูปแปลงที่ดิน และข้อมูลของรายชื่อราษฎรผู้ครอบครองโดย คทช.จังหวัด สำหรับผลการตรวจสอบของ คทช.จังหวัด ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ สามารถจำแนกประเภทผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินตามลักษณะการครอบครองได้ดังนี้

- ผู้ครอบครองรายเดิมชื่อตรง/แปลงตรงให้เข้าร่วมโครงการฯ
- ผู้ครอบครองชื่อไม่ตรง (ทายาทผู้ครอบครองรายเดิม)/แปลงตรง ให้เข้าร่วมโครงการฯ
- ผู้ครอบครองรายใหม่/มีการเปลี่ยนมือ ให้ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ครอบครอง

กรณีผ่าน : เข้าร่วมโครงการแบบมีเงื่อนไข ตามที่กรมป่าไม้ได้กำหนดเงื่อนไขว่า "ให้ราษฎรที่ครอบครองที่ดินรายใหม่ปลูกไม้ป่ายืนต้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๔๐ ต้นต่อไร่ โดยให้แล้วเสร็จภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่ได้เข้าร่วมโครงการ ทั้งนี้ต้องทำการบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูก หากต้นไม้ที่ปลูกตายต้องปลูกทดแทนด้วยและต้องไม่ตัดต้นไม้ที่ปลูกก่อนได้รับอนุญาต"

กรณีไม่ผ่าน : ไม่เข้าร่วมโครงการฯ (ที่ดินเข้ากองกลาง)

- ไม่ปรากฏชื่อผู้ครอบครองมีการใช้ที่ดินแต่ไม่พบตัวให้ คทช. จังหวัด ตรวจสอบเพิ่มเติมผลการตรวจสอบเป็นคนเดิมเข้าสู่ประเภทผู้ครอบครองรายเดิม/ทายาท กรณีเป็นคนใหม่เข้าสู่ประเภทผู้ครอบครองรายใหม่/มีการเปลี่ยนมือ

(๒) ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่า

(๓) ผู้มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินหรือใกล้เคียง โดยพิจารณาจากหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ตามลำดับ

๓. คุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน

(๑) บุคคลสัญชาติไทย

(๒) เป็นผู้ยากไร้ไม่มีที่ทำกิน และ/หรือที่อยู่อาศัย หรือมีรายได้ต่อปีไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท/คน

(๓) บรรลุนิติภาวะแล้ว หรือเป็นหัวหน้าครอบครัว

(๔) มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินหรือใกล้เคียง

(๕) มีความสามารถทำประโยชน์ในที่ดินได้

(๖) ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ

(๗) ยินยอมปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด และเงื่อนไขที่กำหนด

(๘) ปัจจุบันไม่ได้รับการช่วยเหลือในการจัดที่ดินจากทางราชการ

(๙) กรณีที่คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัดพิจารณาเห็นเป็นความจำเป็น เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ สังคม และความสงบเรียบร้อย โดยคำนึงถึงลักษณะพื้นที่สภาพการใช้ประโยชน์ ทำประโยชน์ คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด) จะผ่อนผันการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เป็นการเฉพาะรายก็ได้

๔. แนวทางการดำเนินการ

(๑) คณะอนุกรรมการจัดที่ดินส่งมอบข้อมูลแปลงที่ดินและรายชื่อผู้ครอบครองให้แก่คทช. จังหวัดดำเนินการ

(๒) คทช. จังหวัด ร่วมกับหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ (ระดับจังหวัด) สำรวจ/ตรวจสอบ/ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อมูลรูปแปลงที่ดินและข้อมูลของราษฎรผู้ครอบครองภายในขอบเขตพื้นที่ที่จะดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และจำแนกประเภทตามลักษณะการครอบครอง

(๓) คทช. จังหวัดรวบรวมข้อมูลรายงานคณะอนุกรรมการจัดที่ดินทราบ เพื่อรายงานให้ คทช. ทราบ

(๔) จังหวัดหรือหน่วยงานที่ได้รับหมายจาก คทช.จังหวัด ขออนุญาตเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗

(๕) หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจาก คทช.จังหวัดได้รับอนุญาตจากหน่วยงานเจ้าของพื้นที่

(๖) คทช.จังหวัดตั้งคณะทำงานจัดที่ดินดำเนินการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์

(๗) คณะทำงานฯประชุมชี้แจงราษฎรแจ้งให้ทราบถึงแนวทาง/แผนการดำเนินงาน

(๘) คณะทำงานฯคัดเลือกบุคคลตามคุณสมบัติประเภทของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินและเงื่อนไขการเข้าร่วมโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนที่กำหนด รวมทั้งจัดทำผังแปลงที่ดินและรายชื่อราษฎรที่จะได้รับการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์

(๙) คทช.จังหวัด อนุมัติให้ดำเนินการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ตามผังแปลงและรายชื่อที่คณะทำงานฯ เสนอ จากนั้นรายงานผลให้ คณะอนุกรรมการจัดที่ดินเพื่อรายงาน คทช. ทราบ

(๑๐) คทช.จังหวัด รวบรวมข้อมูลส่งเรื่องให้ผู้ได้รับอนุญาตและหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ กำกับดูแลให้เป็นไปตามการอนุญาตและข้อกำหนด ภายใต้การบริหารจัดการของ คทช.จังหวัด

๕. ข้อกำหนดการใช้ที่ดินของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน

(๑) ต้องทำประโยชน์และ/หรืออยู่อาศัย ด้วยตนเองหรือให้บุคคลในครอบครัวภายในขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดินเท่านั้น ห้ามขยายพื้นที่

(๒) ห้ามซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ ให้เช่า ให้เช่าซื้อ ให้ยืม โอนสิทธิการเช่า หรือโอนสิทธิการครอบครอง ให้บุคคลอื่น เว้นแต่เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายของหน่วยงานที่อนุญาตให้ใช้ที่ดิน

(๓) สามารถตกทอดไปยังทายาทโดยธรรมได้

(๔) ต้องปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมายต่างๆ ของหน่วยงานที่อนุญาตให้ใช้ที่ดิน รวมถึงข้อกำหนดที่ คทช. จะกำหนดขึ้นใหม่ในภายหลังด้วย

(๕) ให้ความยินยอมและอำนวยความสะดวกกับเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปตรวจสอบพื้นที่ที่จัดที่ดิน

(๖) หากมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด หรือผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินไม่ประสงค์จะใช้ที่ดิน ให้ คทช.จังหวัด สามารถพิจารณายกเลิกการใช้ที่ดิน และให้ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินต้องส่งคืนพื้นที่

(๗) ห้ามละทิ้งไม่ทำประโยชน์ หรือไม่อยู่อาศัยในที่ดิน หากมีความจำเป็นหรือมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถทำประโยชน์ในที่ดินได้ ให้แจ้งผู้ใหญ่บ้านเพื่อรายงานให้ คทช.จังหวัด ทราบและพิจารณาตามลำดับ

(๘) ห้ามบุกรุกแผ้วถางป่าเพื่อขยายเป็นพื้นที่อยู่อาศัย/ทำกินเพิ่มเติม

(๙) ต้องคอยสอดส่องตรวจตราระมัดระวังมิให้มีการบุกรุกแผ้วถางป่าในบริเวณติดต่อใกล้เคียง ถ้าพบการบุกรุกแผ้วถางป่าให้แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ตำรวจ ทหาร เป็นต้น ทราบทันที

(๑๐) ให้ทำการปลูกต้นไม้ชนิดดีมีค่าในพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดินอย่างน้อย ๒ ต้นต่อไร่ และต้องดูแลรักษาให้เจริญเติบโตอย่างดี

กระบวนการการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน
ตามนโยบายรัฐบาล

๒

พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

(การจัดระบบการใช้ประโยชน์)

พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ผ่านขั้นตอนการดำเนินงานของคณะอนุกรรรมการจัดหาที่ดินโดยคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินให้ความเห็นชอบให้นำไปดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลในลักษณะแปลงรวมและรายงานให้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ทราบ

กระบวนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบาย (คทช.) พื้นที่ดำเนินการเป็นที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติหรือป่า (แปลงว่าง) ประกอบด้วย

๑. หลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน (การจัดระบบการใช้ประโยชน์)

เป็นการนำที่ดินป่าสงวนแห่งชาติที่ไม่มีผู้ครอบครองมาจัดระบบการใช้ประโยชน์ให้แก่ผู้ยากไร้ไม่มีที่ดินทำกิน หรือมี แต่ไม่พอเลี้ยงชีพ โดยใช้หลักเกณฑ์ดังนี้

(๑) จัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในรูปแปลงรวมให้ใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยไม่ให้กรรมสิทธิ์เฉพาะราย ตามสภาพพื้นที่และตามเขตการปกครอง

(๒) จัดทำผังแปลงที่ดินตามสัดส่วนที่เหมาะสม กับสภาพการทำประโยชน์ในพื้นที่ และความเหมาะสมของสภาพพื้นที่โดยให้กันพื้นที่ส่วนกลางไว้ไม่น้อยกว่า ๑๐% ของพื้นที่ทั้งหมดเพื่อปลูกป่าหรือไม้ยืนต้น

(๓) การใช้ประโยชน์ในที่ดิน ให้เป็นไปตามข้อกำหนดและเงื่อนไขของหน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่ ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบของ คทช. แล้ว

(๔) จัดที่ดินให้ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่สงวนหวงห้ามของรัฐและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามโครงการของทางราชการที่สูญเสียที่ดินทำกิน เป็นลำดับแรก และผู้ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีเพียงเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพ ที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดิน โดยพิจารณาจากหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ตามลำดับ หากมีพื้นที่เหลือจึงจะจัดให้ผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ใกล้เคียงอื่นต่อไป ทั้งนี้กรณีที่คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัดพิจารณาเห็นเป็นความจำเป็น เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ สังคม และความสงบเรียบร้อย สามารถกำหนดการคัดกรองและจัดลำดับที่เหมาะสมของชุมชนท้องถิ่นตามที่เห็นควรได้

(๕) ให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวไปดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนหรือ โดยร่วมกับ คทช.จังหวัด เพื่อดำเนินการจัดที่ดินให้แก่ราษฎรที่มีคุณสมบัติและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ คทช. เห็นชอบ

๒. ประเภทของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน

(๑) ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพโยกย้ายออกจากพื้นที่สงวนหวงห้ามของรัฐ

(๒) ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามโครงการของทางราชการที่สูญเสียที่ดินทำกิน

(๓) ผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ขอรับการจัดที่ดินที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดิน โดยพิจารณาจากหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ตามลำดับ หากมีพื้นที่เหลือจึงจะจัดให้ผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ใกล้เคียงอื่นต่อไป และได้ขึ้นทะเบียนไว้กับทางราชการ

๓. คุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน

(๑) บุคคลสัญชาติไทย

(๒) เป็นผู้ยากไร้ไม่มีที่ทำกิน และ/หรือที่อยู่อาศัย หรือมีรายได้ต่อปีไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท/คน

(๓) บรรลุนิติภาวะแล้ว หรือเป็นหัวหน้าครอบครัว

(๔) มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินหรือใกล้เคียง

(๕) มีความสามารถทำประโยชน์ในที่ดินได้

(๖) ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ

(๗) ยินยอมปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด และเงื่อนไขที่กำหนด

(๘) ปัจจุบันไม่ได้รับการช่วยเหลือในการจัดที่ดินจากทางราชการ

(๙) กรณีที่คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัดพิจารณาเห็นเป็นความจำเป็น เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ สังคม และความสงบเรียบร้อย โดยคำนึงถึงลักษณะพื้นที่สภาพการใช้ประโยชน์ ทำประโยชน์ คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด) จะผ่อนผันการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เป็นการเฉพาะรายก็ได้

๔. แนวทางการดำเนินการ

(๑) คณะอนุกรรมการจัดที่ดินส่งมอบข้อมูลพื้นที่ (เนื้อที่และรูปแปลงที่ดิน) ให้แก่ คทช.จังหวัด ดำเนินการ

(๒) จังหวัดขออนุญาตเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ หรือตามกฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตทำประโยชน์ในเขตป่า พ.ศ.๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(๓) คทช.จังหวัด จัดตั้งคณะทำงานจัดที่ดินเพื่อดำเนินการจัดระบบการใช้ประโยชน์

- กำหนดขอบเขตแปลงที่ดินพื้นที่สำหรับพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและให้กันพื้นที่ไว้ไม่น้อยกว่า ๑๐% ของพื้นที่ทั้งหมดเพื่อปลูกป่าหรือไม้ยืนต้น
- การวางผังแปลงที่ดินให้มีขนาดที่เหมาะสมกับสภาพการทำประโยชน์ในพื้นที่ และความเหมาะสมของสภาพพื้นที่โดยไม่เกินครอบครัวละ ๑๕ ไร่
- คัดเลือกบุคคลตามคุณสมบัติ ประเภทของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน
- นำเสนอผลการดำเนินการให้ คทช.จังหวัด อนุมัติ

(๔) คทช.จังหวัด อนุมัติให้ดำเนินการจัดระบบการใช้ประโยชน์ตามผังแปลงและรายชื่อที่คณะทำงานฯ เสนอ จากนั้นรายงานผลให้ คณะอนุกรรมการจัดที่ดินเพื่อรายงาน คทช. ทราบ

๕. ข้อกำหนดการใช้ที่ดินของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน

(๑) ต้องทำประโยชน์และ/หรืออยู่อาศัย ด้วยตนเองหรือให้บุคคลในครอบครัวภายในขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดินเท่านั้น ห้ามขยายพื้นที่

(๒) ห้ามซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ ให้เช่า ให้เช่าซื้อ ให้ยืม โอนสิทธิการเช่า หรือโอนสิทธิการครอบครอง ให้บุคคลอื่น เว้นแต่เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายของหน่วยงานที่อนุญาตให้ใช้ที่ดิน

(๓) สามารถตกทอดไปยังทายาทโดยธรรมได้

(๔) ต้องปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ ของหน่วยงานที่อนุญาตให้ใช้ที่ดิน รวมถึงข้อกำหนดที่คทช. จะกำหนดขึ้นใหม่ในภายหลังด้วย

(๕) ให้ความยินยอมและอำนวยความสะดวกกับเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปตรวจสอบพื้นที่ที่จัดที่ดิน

(๖) หากมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด หรือผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินไม่ประสงค์จะใช้ที่ดิน ให้ คทช.จังหวัด สามารถพิจารณายกเลิกการใช้ที่ดิน และให้ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินต้องส่งคืนพื้นที่

(๗) ห้ามละทิ้งไม่ทำประโยชน์ หรือไม่อยู่อาศัยในที่ดิน หากมีความจำเป็นหรือมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถทำประโยชน์ในที่ดินได้ ให้แจ้งผู้ใหญ่บ้านเพื่อรายงานให้ คทช.จังหวัด ทราบและพิจารณาตามลำดับ

(๘) ห้ามบุกรุกแผ้วถางป่าเพื่อขยายเป็นพื้นที่อยู่อาศัย/ทำกินเพิ่มเติม

(๙) ต้องคอยสอดส่องตรวจตราระมัดระวังมิให้มีการบุกรุกแผ้วถางป่าในบริเวณติดต่อใกล้เคียง ถ้าพบการบุกรุกแผ้วถางป่าให้แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ตำรวจ ทหาร เป็นต้น ทราบทันที

กระบวนการการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน
ตามนโยบายรัฐบาล

๓

พื้นที่ป่าชายเลน

ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ
ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ป่าชายเลนที่ผ่านขั้นตอนการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด) และคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน โดยคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินให้ความเห็นชอบให้นำไปดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลในลักษณะแปลงรวม และรายงานให้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ทราบแล้ว และคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติให้ยกเว้นมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๓๔ วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๓ และวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๓ เพื่อนำที่ดินที่เป็นป่าชายเลน ไปจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล

กระบวนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) พื้นที่ดำเนินการเป็นที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติหรือป่าที่เป็นป่าชายเลน ประกอบด้วย

๑. หลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนการจัดระเบียบ/จัดระบบการใช้ประโยชน์

เป็นการนำที่ดินของรัฐที่มีผู้ครอบครองใช้ประโยชน์มาจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ รวมทั้งการนำที่ดินของรัฐที่ไม่มีผู้ครอบครองมาจัดระบบการใช้ประโยชน์ให้แก่ผู้ยากไร้ ไม่มีที่ดินทำกิน หรือมีแต่ไม่พอเลี้ยงชีพ โดยใช้หลักเกณฑ์ดังนี้

(๑) จัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในรูปแปลงรวมให้ใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยไม่ให้กรรมสิทธิ์เฉพาะรายตามสภาพพื้นที่และตามเขตการปกครอง โดยสมาชิกของชุมชนควรมีการรวมกลุ่มกัน ทั้งนี้อาจประกอบด้วย สมาชิกในกลุ่มตามรูปแบบที่กฎหมายกำหนด เช่น วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ เป็นต้น

(๒) การใช้ประโยชน์ในที่ดิน ให้เป็นไปตามข้อกำหนดและเงื่อนไขกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบของ คทช. แล้ว

(๓) จัดที่ดินให้แก่ผู้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่อยู่แล้วตามที่ครอบครองอยู่จริงแต่ไม่เกิน ๓๐ ไร่ หากมีพื้นที่เหลือหรือพื้นที่ที่ไม่มีผู้ทำประโยชน์ให้นำมาฟื้นฟูสภาพป่าก่อน หากพื้นที่ไม่เหมาะสมที่จะนำมาฟื้นฟูสภาพป่าจึงจะจัดให้ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่า และผู้มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินหรือใกล้เคียง โดยพิจารณาจากหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ตามลำดับ ตามเกณฑ์การตรวจสอบข้อมูลการถือครองและแนวทางการจัดที่ดินที่ คทช. เห็นชอบ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการควบคุมและร่วมกันดูแลรักษาพื้นที่ ป่าชายเลน

(๔) ให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินนำที่ดินดังกล่าวไปดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนหรือสมาชิกของชุมชนที่รวมกลุ่มกันตามนโยบายรัฐบาล โดยร่วมกับ คทช.จังหวัดเพื่อดำเนินการจัดที่ดินให้แก่ราษฎรที่มีคุณสมบัติและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ คทช. เห็นชอบ

(๕) พื้นที่ที่จะจัดให้ตามโครงการฯ ต้องมีการทำประโยชน์ในพื้นที่ก่อนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๓๔ และต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

(๖) ให้กันที่ดินส่วนที่อยู่ห่างจากริมทะเล ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ เมตรออกไปก่อน เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าชายเลน

(๗) ในการจัดระบบการใช้ประโยชน์ที่ดินให้กับผู้ได้รับการจัดที่ดินรายใหม่ ได้กำหนดพื้นที่ตามความเหมาะสมของที่ดินป่าชายเลนที่สามารถจัดได้ และเหลือจากการจัดให้ผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ดั้งเดิมก่อน

(๘) ผู้ที่จะได้รับการจัดที่ดินต้องแจ้งความประสงค์เข้าร่วมโครงการฯ ต่อกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งหรือ คทช. จังหวัด

๒. ประเภทของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน

(๑) ผู้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่อยู่แล้วจากการสำรวจเบื้องต้นของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและเป็นไปตามผลการตรวจสอบข้อมูลรูปแปลงที่ดิน และข้อมูลรายชื่อราษฎรผู้ครอบครองจาก คทช.จังหวัด โดยจำแนกประเภทผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินตามลักษณะการครอบครองออกเป็น

(๑.๑) ผู้ครอบครองรายเดิมชื่อตรง/แปลงตรงให้เข้าร่วมโครงการฯ

(๑.๒) ผู้ครอบครองชื่อไม่ตรง (ทายาทผู้ครอบครองรายเดิม)/แปลงตรง ให้เข้าร่วมโครงการฯ

(๑.๓) ผู้ครอบครองรายใหม่/มีการเปลี่ยนมือ ให้ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ครอบครอง

กรณีผ่าน : ให้เข้าร่วมโครงการฯ

กรณีไม่ผ่าน : แจ้งผู้ครอบครองทราบและให้นำพื้นที่มาฟื้นฟูสภาพป่า

(๑.๔) ในพื้นที่ที่ไม่แจ้งความประสงค์เข้าร่วมโครงการฯ ให้ คทช. จังหวัด ตรวจสอบเพิ่มเติมเพื่อยืนยันว่าไม่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการฯ ในกรณีนี้ให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

(๒) ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่า

(๓) ผู้มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินหรือใกล้เคียง โดยพิจารณาจากหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ตามลำดับ

๓. คุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน

๓.๑ ผู้ครอบครองที่ดินรายเดิม (การจัดระเบียบการใช้ประโยชน์)

(๑) มีสัญชาติไทยและบรรลุนิติภาวะแล้วหรือเป็นหัวหน้าครอบครัว

(๒) มีความสามารถทำประโยชน์ในที่ดินได้

(๓) ไม่เป็นคนวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ

(๔) ยินยอมปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด และเงื่อนไขที่กำหนด

(๕) ปัจจุบันไม่ได้รับการช่วยเหลือในการจัดที่ดินจากทางราชการ

๓.๒ ผู้ได้รับการจัดที่ดินรายใหม่ (การจัดระบบการใช้ประโยชน์)

(๑) มีสัญชาติไทยและบรรลุนิติภาวะแล้วหรือเป็นหัวหน้าครอบครัว

(๒) มีความสามารถทำประโยชน์ในที่ดินได้

(๓) ไม่เป็นคนวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ

(๔) ยินยอมปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด และเงื่อนไขที่กำหนด

(๕) ปัจจุบันไม่ได้รับการช่วยเหลือในการจัดที่ดินจากทางราชการ

(๖) เป็นผู้ยากไร้ไม่มีที่ทำกินและ/หรือที่อยู่อาศัย หรือมีรายได้ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท/คน/ปี

(๗) มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินหรือใกล้เคียง

กรณีที่คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัดพิจารณาถึงความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ สังคม และความสงบเรียบร้อย โดยคำนึงถึงลักษณะพื้นที่ สภาพการใช้ประโยชน์ ทำประโยชน์ คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช. จังหวัด) จะผ่อนผันการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เป็นการเฉพาะรายก็ได้

๔. แนวทางการดำเนินการ

(๑) คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินส่งมอบข้อมูลแปลงที่ดินและรายชื่อผู้ครอบครองที่มีให้แก่ คทช. จังหวัดดำเนินการ

(๒) คทช. จังหวัด ร่วมกับหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ (ระดับจังหวัด) สำรวจ/ตรวจสอบ/ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อมูลรูปแปลงที่ดินและข้อมูลของราษฎรผู้ครอบครองภายในขอบเขตพื้นที่ที่จะดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และจำแนกประเภทตามลักษณะการครอบครอง

(๓) คทช. จังหวัดรวบรวมข้อมูลรายงานคณะอนุกรรมการจัดที่ดินทราบ เพื่อรายงานให้ คทช. ทราบ

(๔) จังหวัดหรือหน่วยงานที่ได้รับหมายจาก คทช.จังหวัด ขออนุญาตเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ หรือตามกฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตทำประโยชน์ในเขตป่า พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้ดำเนินการขอยกเว้น มติครม.ที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว

(๕) หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจาก คทช.จังหวัดได้รับอนุญาตจากหน่วยงานเจ้าของพื้นที่

(๖) คทช.จังหวัดอาจตั้งคณะทำงานจัดที่ดินดำเนินการจัดระเบียบ/จัดระบบการใช้ประโยชน์

(๗) คณะทำงานฯประชุมชี้แจงราษฎรแจ้งให้ทราบถึงแนวทาง/แผนการดำเนินงาน

(๘) คณะทำงานฯคัดเลือกบุคคลตามคุณสมบัติ ประเภทของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน และเงื่อนไขการเข้าร่วมโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนที่กำหนดซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบของ คทช. แล้ว รวมทั้งจัดทำผังแปลงที่ดินและรายชื่อราษฎรที่จะได้รับการจัดระเบียบ/จัดระบบการใช้ประโยชน์

(๙) คทช.จังหวัด อนุมัติให้ดำเนินการจัดระเบียบ/จัดระบบการใช้ประโยชน์ตามผังแปลงและรายชื่อที่คณะทำงานฯ เสนอ จากนั้นรายงานผลให้คณะอนุกรรมการจัดที่ดินเพื่อรายงาน คทช. ทราบ

(๑๐) คทช.จังหวัด รวบรวมข้อมูลส่งเรื่องให้ผู้ได้รับอนุญาตและหน่วยงานเจ้าของพื้นที่กำกับดูแลให้เป็นไปตามการอนุญาตและข้อกำหนด ภายใต้การบริหารจัดการของ คทช.จังหวัด

๕. ข้อกำหนดการใช้ที่ดินของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน

(๑) ต้องทำประโยชน์และ/หรืออยู่อาศัย ด้วยตนเอง หรือบุคคลในครอบครัว ภายในขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดินเท่านั้น ห้ามขยายพื้นที่และต้องทำประโยชน์อย่างต่อเนื่อง

(๒) ห้ามซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ ให้เช่า ให้เช่าซื้อ ให้ยืม โอนสิทธิการเช่า หรือโอนสิทธิการครอบครอง ให้บุคคลอื่น เว้นแต่เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายของหน่วยงานที่อนุญาตให้ใช้ที่ดิน

(๓) สามารถตกทอดไปยังทายาทโดยธรรมได้

(๔) ต้องปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมายต่างๆ ของหน่วยงานที่อนุญาตให้ใช้ที่ดิน รวมถึงข้อกำหนดที่ คทช. จะกำหนดขึ้นใหม่ในภายหลังด้วย

(๕) ให้ความยินยอมและอำนวยความสะดวกกับเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปตรวจสอบพื้นที่ที่จัดที่ดิน

(๖) หากมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด หรือผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินไม่ประสงค์จะใช้ที่ดิน ให้ คทช.จังหวัด สามารถพิจารณายกเลิกการใช้ที่ดิน และให้ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินต้องส่งคืนพื้นที่

(๗) อนุญาตให้ใช้ประโยชน์เพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำหรือพืชเกษตรที่มีอยู่เดิมหรือปลูกป่าชายเลน ไม่อนุญาตให้ใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น

(๘) การสร้างที่อยู่อาศัยต้องทำเท่าที่จำเป็นแก่ตนเองและบุคคลในครอบครัว จะสร้างที่อยู่อาศัยเพื่อวัตถุประสงค์อื่นมิได้

(๙) การทำประโยชน์ของตนจะต้องไม่กระทบต่อระบบนิเวศใกล้เคียง และไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม

(๑๐) ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินต้องให้ความร่วมมือในการปลูกและบำรุงรักษาป่าชายเลนในพื้นที่ตามที่ทางราชการเห็นสมควร ตลอดทั้งต้องช่วยดูแลป่าชายเลนที่อยู่ใกล้เคียงมิให้ถูกบุกรุกเพิ่มเติม

(๑๑) การไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือกระทำผิดเงื่อนไข มีผลทำให้สิทธิในการใช้ที่ดินตามโครงการฯ สิ้นสุดลงทันที

กระบวนการการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน
ตามนโยบายรัฐบาล

๔

พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก.

กระบวนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) ในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินของส.ป.ก. ประกอบด้วย

๑. หลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนการจัดระบบการใช้ประโยชน์ นำที่ดินของรัฐที่ไม่มีการใช้ประโยชน์ (ที่ว่าง) มาบริหารจัดการ

(๑) จัดที่ดินทำกินให้ชุมชนหรือกลุ่มบุคคลหรือสถาบันเกษตรกรในรูปให้ใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยไม่ให้เป็นกรรมสิทธิ์เฉพาะราย ตามสภาพพื้นที่ และตามเขตการปกครอง

(๒) การจัดทำแผนผังแปลงที่ดินตามสัดส่วนที่เหมาะสมกับสภาพการทำประโยชน์ (Zoning) และความเหมาะสมของสภาพพื้นที่

(๓) กำหนดจัดทำสาธารณูปโภคอย่างเหมาะสมกับพื้นที่ และความสะดวกในการใช้ประโยชน์และความเป็นอยู่

(๔) หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดที่ดินและการใช้ประโยชน์ในที่ดินให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อกำหนดของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบของ คทช. แล้ว

(๕) จัดที่ดินให้ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่าต้นน้ำและป่าอนุรักษ์ที่สำคัญเป็นลำดับแรกผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามโครงการของทางราชการที่สูญเสียที่ดินทำกินและผู้ไม่มีที่ดินทำกิน หรือมีเพียงเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพ ที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดิน โดยพิจารณาจากหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ตามลำดับ หากมีพื้นที่เหลือจึงจะจัดให้ผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ใกล้เคียงอื่นต่อไป ทั้งนี้ กรณีที่คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัดพิจารณาเห็นเป็นความจำเป็น เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ สังคม และความสงบเรียบร้อย สามารถกำหนดการคัดกรองและจัดลำดับที่เหมาะสมของชุมชนท้องถิ่นตามที่เห็นควรได้

(๖) ให้ผู้ที่ได้รับอนุญาต (หน่วยงาน หรือชุมชน หรือสถาบันเกษตรกร หรืออื่นๆ ที่กฎหมายของหน่วยงานกำหนด) ให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินนำที่ดินดังกล่าวไปดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้สมาชิกในชุมชนตามนโยบายรัฐบาล โดยร่วมกับ คทช.จังหวัด หน่วยงานเจ้าของพื้นที่และองค์กรหรือคณะ

กรรมการตามที่กฎหมายของหน่วยงานนั้นกำหนด เพื่อดำเนินการจัดที่ดินให้แก่ผู้ที่มีคุณสมบัติตามกฎหมายของหน่วยงานนั้นกำหนด และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ คทช. เห็นชอบ

๒. ประเภทของผู้ที่จะได้รับการจัดที่ดิน

๒.๑ ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่าต้นน้ำและป่าอนุรักษ์ที่สำคัญ

๒.๒ ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามโครงการของทางราชการที่สูญเสียที่ดินทำกิน

๒.๓ เกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ขอรับการจัดที่ดินที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดิน และได้ขึ้นทะเบียนกับ ส.ป.ก. หรือหน่วยงานอื่นๆ

๒.๔ กลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ที่ผ่านการฝึกอบรมจาก ส.ป.ก.โดยกำหนดที่จะจัดที่ดินให้เนื้อที่ไม่เกินร้อยละ ๕ ของจำนวนแปลงที่ดินที่จะจัดสรรทั้งหมด และขนาดเนื้อที่ที่จะจัดสรรให้แก่เกษตรกรรุ่นใหม่แต่ละรายไม่เกินกึ่งหนึ่งของเนื้อที่จัดสรรให้แก่ราษฎรทั่วไปในพื้นที่นั้น

โดยให้คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด) สามารถพิจารณาได้ตามความเหมาะสม

๓. คุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน

(๑) บุคคลสัญชาติไทย

(๒) เป็นผู้ยากไร้ไม่มีที่ทำกิน และ/หรือที่อยู่อาศัย

(๓) บรรลุนิติภาวะแล้ว หรือเป็นหัวหน้าครอบครัว

(๔) มีความสามารถทำประโยชน์ในที่ดินได้

(๕) ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ

(๖) ยินยอมปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด และเงื่อนไขที่กำหนดทั้งจาก คทช.และหน่วยงานเจ้าของพื้นที่

(๗) ปัจจุบันไม่ได้รับการช่วยเหลือในการจัดที่ดินทำกินจากทางราชการ

(๘) กรณีที่คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัดพิจารณาเห็นเป็นความจำเป็น เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ สังคม และความสงบเรียบร้อย โดยคำนึงถึงลักษณะพื้นที่สภาพการใช้ประโยชน์ ทำประโยชน์ คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด) จะผ่อนผันการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เป็นการเฉพาะรายก็ได้

(๙) มีคุณสมบัติตามกฎหมายของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่กำหนด

๔. แนวทางการดำเนินการ

(๑) คณะอนุกรรมการจัดที่ดินส่งมอบพื้นที่ (เนื้อที่ และรูปแปลงที่ดิน) ให้แก่ คทช. จังหวัดดำเนินการ

(๒) คทช. จังหวัด ร่วมกับหน่วยงานเจ้าของพื้นที่และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ในระดับจังหวัด กำหนดวางผังแปลงที่ดินให้มีขนาดที่เหมาะสมกับสภาพการทำประโยชน์ (Zoning) และพื้นที่สาธารณประโยชน์ในด้านต่างๆ ที่ใช้ร่วมกัน

(๓) คทช. จังหวัด ร่วมกับหน่วยงานเจ้าของพื้นที่และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกาศรับผู้มีความจำเป็นที่เดือดร้อน คัดกรองจัดลำดับ และจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ที่สมควรจะได้รับการจัดที่ดิน

(๔) คทช. จังหวัด หรือร่วมกับหน่วยงานเจ้าของพื้นที่และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือองค์กรหรือคณะกรรมการตามที่กฎหมายของหน่วยงานนั้นกำหนดพิจารณาคัดเลือกผู้ที่สมควรจะได้รับการจัดที่ดินตามการคัดกรองจัดลำดับตาม (๓)

(๕) ให้ผู้ที่ผ่านการพิจารณาตาม (๔) จัดตั้งสถาบันเกษตรกรในรูปสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกร โดยต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อนำที่ดินที่ได้มาไปบริหารจัดการให้สมาชิกใช้ประโยชน์ตามกฎหมายของหน่วยงานนั้นกำหนดด้วย

(๖) ให้องค์กรหรือคณะกรรมการตามที่กฎหมายของหน่วยงานนั้นกำหนด พิจารณาอนุญาตให้สถาบันเกษตรกรเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามเงื่อนไขที่กฎหมายของหน่วยงานนั้นกำหนด

(๗) คทช. จังหวัด บูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาพื้นที่และอาชีพของสมาชิกสถาบันเกษตรกรหรือผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน สำหรับการพัฒนาพื้นที่ด้านโครงสร้างพื้นฐานและกิจการสาธารณประโยชน์ ตามแผนผังที่กำหนดใน (๒) ให้หน่วยงานที่ดำเนินการบูรณาการพัฒนาขอใช้ที่ดินเพื่อดำเนินงานได้จากหน่วยงานเจ้าของพื้นที่

๕. การอนุญาตให้สถาบันเกษตรกรเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน

(๑) ระเบียบ/กฎหมายที่ใช้

๑) พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๙ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒

๒) ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๘

๓) ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ.๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐

๔) พระราชกฤษฎีกา ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มติ คปก.ที่เกี่ยวข้อง และหนังสือสั่งการจาก ส.ป.ก.

(๒) ขั้นตอนการอนุญาต

๑) สถาบันเกษตรกรยื่นคำร้องขอเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามประกาศของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

๒) นำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน) เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบคัดเลือกและอนุญาตให้สถาบันเกษตรกรเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน

๓) นำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พิจารณาอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์โดยทำเป็นสัญญาเช่า ซึ่งอาจจะมีการยกเว้นค่าเช่าไประยะหนึ่งก่อนก็ได้

๔) ประกาศผลการคัดเลือกให้ทราบโดยทั่วกันและให้ยื่นคำคัดค้าน

๕) จัดทำสัญญาเช่าและมอบที่ดินให้สถาบันเกษตรกร

(๓) เงื่อนไขการอนุญาตและสถาบันเกษตรกรต้องให้สมาชิกถือปฏิบัติ

๑) ทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเองเต็มความสามารถ และไม่นำที่ดินนั้นทั้งหมด หรือบางส่วนไปให้บุคคลอื่น ไม่ว่าจะโดยการขาย ให้เช่า หรือเข้าทำประโยชน์ หรือโดยพฤติกรรมใด ๆ ที่แสดงให้เห็นในลักษณะนั้น

๒) ทำสัญญาเช่าที่ดินกับสถาบันเกษตรกร หรือตามข้อตกลงอื่นที่กำหนด และต้องปฏิบัติตามสัญญาดังกล่าว

๓) ไม่เปลี่ยนแปลงสภาพที่ดิน จนเป็นเหตุให้ที่ดินเสื่อมสภาพความเหมาะสมแก่การประกอบเกษตรกรรม

๔) ไม่ขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมเกินร้อยละห้าของเนื้อที่ที่ได้รับมอบ

๕) ไม่ปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างใดๆ เว้นแต่การปลูกสร้างตามสมควรสำหรับ โรงเรือน ที่อยู่อาศัย ยุ้งฉาง หรือสิ่งก่อสร้างอื่นๆ ที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกหรือสถาบันเกษตรกรนั้น

๖) ดูแลรักษาหมุดหลักฐานของ ส.ป.ก.และหลักเขตที่ดินในที่ดินที่ได้รับมอบมิให้เกิดชำรุดเสียหายเคลื่อนย้ายไปจากตำแหน่งเดิม

(๔) ค่าตอบแทน/ค่าธรรมเนียม/ค่าเช่า

ค่าเช่าที่ดินตามที่กำหนด ซึ่งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอาจจะมีการยกเว้นค่าเช่าไประยะหนึ่งก่อนก็ได้

๖. ข้อกำหนด

(๑) สมาชิกสถาบันเกษตรกรต้องทำประโยชน์และ/หรืออยู่อาศัยด้วยตนเองหรือให้บุคคลในครอบครัวภายในขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดินเท่านั้น ห้ามขยายพื้นที่

(๒) ห้ามซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ ให้เช่า ให้เช่าซื้อ ให้ยืม โอนสิทธิการเช่า หรือโอนสิทธิการครอบครอง ให้บุคคลอื่น เว้นแต่เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายของหน่วยงานที่อนุญาตให้ใช้ที่ดิน

(๓) สามารถตกทอดไปยังทายาทโดยธรรมของสมาชิกสถาบันเกษตรกรได้

(๔) ต้องปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ ของหน่วยงานที่อนุญาตให้ใช้ที่ดิน รวมถึงข้อกำหนดที่ คทช. จะกำหนดขึ้นใหม่ในภายหลังด้วย

(๕) ให้ความยินยอมและอำนวยความสะดวกกับเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปตรวจสอบพื้นที่ที่จัดที่ดิน

(๖) หากมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด หรือผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินไม่ประสงค์จะใช้ที่ดิน ให้ คทช.จังหวัด สามารถพิจารณายกเลิกการใช้ที่ดิน และให้ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินต้องส่งคืนพื้นที่

(๗) สมาชิกสถาบันเกษตรกรต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในบริเวณพื้นที่ที่จัดให้ ตลอดจนเอาใจใส่พัฒนาปรับปรุงฟื้นฟูบำรุงดิน เพื่อให้เหมาะแก่การเกษตรและรักษาสภาพแวดล้อม ระบบนิเวศไว้อย่างยั่งยืน รวมทั้งต้องปลูกไม้ยืนต้น หรือไม้ผลไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของเนื้อที่ที่ได้รับ

(๘) สมาชิกสถาบันเกษตรกรต้องใช้พื้นที่ดำเนินการผลิตให้เป็นไปตามแนวทาง/สอดคล้องกับแนวทางของกลุ่มหรือสถาบันเกษตรกรที่เป็นสมาชิกตามหลักเกณฑ์การจัดที่ดิน ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์ของสมาชิกในการที่จะได้รับการส่งเสริมด้านวิชาการผลิต การหาตลาด โดยเฉพาะอำนาจต่อรองในการจำหน่ายผลผลิตอย่างครบวงจร

กระบวนการการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน
ตามนโยบายรัฐบาล

๕

พื้นที่นิคมสร้างตนเอง

พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่นิคมที่สงวนเพื่อกิจการนิคม (ราษฎรที่ใช้ประโยชน์ในพื้นที่เดิม) ซึ่งผ่านขั้นตอนการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน และคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินได้ให้ความเห็นชอบให้นำไปดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลในลักษณะแปลงรวม และรายงานให้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ทราบ

๑. หลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน การจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ โดยการนำที่ดินในเขตพื้นที่นิคมสร้างตนเองที่มีผู้เข้าใช้ประโยชน์เดิมมาจัดระเบียบการใช้ประโยชน์

๑.๑ จัดที่ดินทำกินให้ชุมชนรูปแปลงรวม โดยไม่ให้เป็นกรรมสิทธิ์ตามสภาพพื้นที่และตามเขตการปกครอง

๑.๒ การใช้ประโยชน์ในที่ดิน ให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อกำหนด และเงื่อนไขของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบของ คทช. แล้ว

๑.๓ จัดที่ดินให้แก่ผู้ใช้ประโยชน์ หรือผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อยู่แล้วตามที่ครอบครองอยู่จริงตามความเหมาะสม หากมีพื้นที่เหลือหรือพื้นที่ที่ไม่มีผู้ใช้ประโยชน์ จึงจะจัดให้ผู้ที่ถูกผลักดัน หรืออพยพออกจากพื้นที่ป่า หรือผู้ที่มีถิ่นฐานอยู่ในท้องที่หรือใกล้เคียงกับพื้นที่ที่จัดระเบียบนั้น (คัดเลือกจากผู้ที่มาขึ้นทะเบียนไว้กับจังหวัดเท่านั้น) โดยพิจารณาจาก หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ตามลำดับตามเกณฑ์การตรวจสอบข้อมูลการถือครองและแนวทางการจัดที่ดินที่ คทช. เห็นชอบ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการควบคุมและร่วมกันดูแลรักษาพื้นที่สงวนเพื่อกิจการนิคม

๒. ประเภทของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน

๒.๑ ผู้ใช้ประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่อยู่แล้ว ซึ่งได้ทำสัญญาอนุญาตให้ใช้ที่ดินในนิคมนั้นๆ

๒.๒ ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่า

๒.๓ ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามโครงการของทางราชการที่สูญเสียที่ดินทำกิน

๒.๔ ผู้ที่ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีเพียงเล็กน้อยไม่พอต่อการครองชีพ ที่มีถิ่นอยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินโดยพิจารณาจากหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ตามลำดับ หากมีพื้นที่เหลือจึงจะจัดให้ผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ใกล้เคียงอื่นต่อไป

๓. คุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน

๓.๑ บุคคลสัญชาติไทย

๓.๒ เป็นผู้ยากไร้ไม่มีที่ทำกิน และ/หรือที่อยู่อาศัย หรือมีรายได้ต่อปีไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท/คน

๓.๓ บรรลุนิติภาวะแล้ว หรือเป็นหัวหน้าครอบครัว

๓.๔ มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินหรือใกล้เคียง

๓.๕ มีความสามารถทำประโยชน์ในที่ดินได้

๓.๖ ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ

๓.๗ ยินยอมปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด และเงื่อนไขที่กำหนด

๓.๘ กรณีที่คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัดพิจารณาเห็นเป็นความจำเป็น เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ สังคม และความสงบเรียบร้อย โดยคำนึงถึงลักษณะพื้นที่สภาพการใช้ประโยชน์ ทำประโยชน์ คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด) จะผ่อนผันการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เป็นการเฉพาะรายก็ได้

๓.๙ คุณสมบัติตามกฎหมายของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่กำหนด เช่น กรณีการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ผู้ได้รับการจัดสรรต้องเป็นผู้อยู่ในที่นิคมสร้างตนเอง เป็นต้น

๔. แนวทางการดำเนินการ การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนโดยการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์

๔.๑ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ รังวัดแปลงที่ดินและจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ครอบครอง ใช้ประโยชน์ในที่ดินสงวนเพื่อกิจการนิคมส่งให้คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินพิจารณาให้ความเห็นชอบกำหนดเป็นพื้นที่เป้าหมายดำเนินการจัดที่ดิน

๔.๒ คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินส่งมอบพื้นที่เป้าหมายให้คณะอนุกรรมการจัดที่ดินพิจารณาคัดเลือกกำหนดพื้นที่พร้อมราษฎรที่ครอบครองเดิม

๔.๓ คณะอนุกรรมการจัดที่ดินส่งมอบพื้นที่และรูปแปลงที่ดินพร้อมรายชื่อผู้ครอบครองใช้ประโยชน์เดิม ให้ คทช.จังหวัดพิจารณาคัดเลือกคนเข้าทำประโยชน์

๔.๔ ผู้ปกครองนิคมสร้างตนเองร่วมกันพิจารณาคัดเลือกผู้เข้าทำประโยชน์แล้วเสนอ คทช.จังหวัด พิจารณาให้ความเห็นชอบและรายงานให้คณะอนุกรรมการจัดที่ดินทราบ

๔.๕ ผู้ได้รับคัดเลือกดำเนินการรวมกลุ่มจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม และยื่นคำขออนุญาตใช้ที่ดินสงวนเพื่อกิจการนิคมพร้อมจัดทำสัญญาในลักษณะแปลงรวมเสนออธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (คิดค่าบำรุงกิจการนิคม เพื่อที่อยู่อาศัยคิดอัตราไร่ละไม่น้อยกว่า ๑๐๐ บาท ต่อปี เพื่อทำการเกษตร คิดอัตราไร่ละไม่น้อยกว่า ๒๐๐ บาทต่อปี)

๔.๖ คทช.จังหวัด รายงานผลการจัดที่ดินให้คณะอนุกรรมการจัดที่ดินเพื่อรายงาน คทช. ทราบ

๕. ข้อกำหนดการใช้ที่ดินของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน

๕.๑ ต้องทำประโยชน์และ/หรืออยู่อาศัยด้วยตนเอง หรือบุคคลในครอบครัวภายในขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดินเท่านั้น

๕.๒ ห้ามมิให้ทำการซื้อขายหรือโอน หรือมอบสิทธิการครอบครองให้แก่บุคคลอื่น เว้นแต่เป็นการโอนสิทธิให้กับบุตร คู่สมรส หรือบิดา มารดา ของผู้รับอนุญาตเท่านั้น

๕.๓ สามารถตกทอดไปยังทายาทโดยธรรมได้

๕.๔ ต้องปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ รวมถึงข้อกำหนดที่ คทช.จะกำหนดขึ้นมาใหม่ในภายหลังด้วย

๕.๕ ให้ความยินยอมและอำนวยความสะดวกกับเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปตรวจสอบพื้นที่ที่จัดที่ดิน

๕.๖ หากมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในสัญญาอนุญาตให้ใช้ที่ดิน หรือผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินไม่ประสงค์จะใช้ที่ดินให้ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินต้องส่งคืนพื้นที่ให้แก่สหกรณ์และแจ้งนิคมสร้างตนเองในพื้นที่

๕.๗ ห้ามบุกรุกขยายพื้นที่อยู่อาศัย/ทำกินเพิ่มเติม

๕.๘ ให้ทำการปลูกต้นไม้ในพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดินตามความเหมาะสม

บันทึก

กระบวนการการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน
ตามนโยบายรัฐบาล

๖

ที่ดินสาธารณประโยชน์

ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้ชุมชน ในที่ดินสาธารณประโยชน์ตามนโยบายของรัฐบาล ภายใต้ คทช. นั้น เป็นการนำที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ประชาชนเลิกใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้ว มาจัดระเบียบการถือครองให้แก่ราษฎรเป็นแปลงรวม โดยการออกหนังสืออนุญาตให้แก่ชุมชนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลในรูปสหกรณ์ หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสมตามสภาพพื้นที่ เพื่อเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๙ และระเบียบกระทรวงมหาดไทย.ว่าด้วยการอนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๗ ส่วนคุณสมบัติ ข้อกำหนด และเงื่อนไข ในการใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ได้รับการจัดให้เป็นไปตามที่ คทช. กำหนด โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรมที่ดินจัดส่งข้อมูลแปลงที่ดินและรายชื่อผู้ครอบครองที่ดินให้แก่คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน

(๒) คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินส่งมอบข้อมูลแปลงที่ดินและรายชื่อผู้ครอบครองที่ดินให้คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน

(๓) คณะอนุกรรมการจัดที่ดินส่งมอบข้อมูลแปลงที่ดินและรายชื่อผู้ครอบครองให้คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดิน (คทช. จังหวัด) ดำเนินการ

(๔) คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด) ส่งมอบข้อมูลแปลงที่ดินและรายชื่อผู้ครอบครองให้คณะกรรมการพิจารณาเพื่ออนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการอนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๗ ตรวจสอบคุณสมบัติของบุคคลตามที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) กำหนด

(๕) คณะกรรมการพิจารณาเพื่ออนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐส่งผลข้อมูลแปลงที่ดินและรายชื่อผู้ครอบครองที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกแล้ว ให้คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด)

(๖) ผู้ที่ผ่านการพิจารณาตามข้อ (๕) ขอจัดตั้งเป็นนิติบุคคลในรูปสหกรณ์ หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำที่ดินที่ได้มาบริหารจัดการให้แก่สมาชิกใช้ประโยชน์ตามกฎหมายและระเบียบ

(๗) คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด) มอบข้อมูลแปลงที่ดินและรายชื่อผู้ครอบครองให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเพื่อเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดออกหนังสืออนุญาตให้กับชุมชน และให้ชุมชนบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวให้กับสมาชิกในชุมชน

(๘) คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด) รายงานคณะอนุกรรมการจัดที่ดินเพื่อรายงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ทราบ และส่งข้อมูลให้หน่วยงานเจ้าของพื้นที่กำกับดูแลการใช้ประโยชน์ให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดภายใต้กรอบการบริหารจัดการของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)

กระบวนการการจัดที่ดินทำกินและอยู่อาศัยให้ชุมชนในที่ดินสาธารณะตามนโยบายรัฐบาล

กรมที่ดินจัดส่งข้อมูลแปลงที่ดินและรายชื่อผู้ครอบครองที่ดินให้แก่คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน

คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินส่งมอบข้อมูลแปลงที่ดินและรายชื่อผู้ครอบครองที่ดิน
ให้คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน

คณะอนุกรรมการจัดที่ดินส่งมอบข้อมูลแปลงที่ดินและรายชื่อผู้ครอบครองให้
คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดิน (คทช. จังหวัด) ดำเนินการ

คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช. จังหวัด)
ส่งมอบข้อมูลแปลงที่ดินและรายชื่อผู้ครอบครองให้คณะกรรมการพิจารณาเพื่ออนุญาต
ให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยการอนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๗
ตรวจสอบคุณสมบัติของบุคคลตามที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) กำหนด

คณะกรรมการพิจารณาเพื่ออนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ
ส่งผลข้อมูลแปลงที่ดินและรายชื่อผู้ครอบครองที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกแล้วให้
คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด)

↓

ผู้ที่ผ่านการพิจารณาคุณสมบัติ ขอจัดตั้งเป็นนิติบุคคลในรูปสหกรณ์ หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม
โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำที่ดินที่ได้มาบริหารจัดการให้แก่สมาชิกใช้ประโยชน์
ตามกฎหมาย และระเบียบ

↓

คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด) มอบข้อมูลแปลงที่ดินและรายชื่อผู้ครอบครอง
ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเพื่อเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดออกหนังสืออนุญาตให้กับชุมชน

↓

คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด) รายงานคณะอนุกรรมการจัดที่ดิน
เพื่อรายงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ทราบ
และส่งข้อมูลให้หน่วยงานเจ้าของพื้นที่กำกับดูแลการใช้ประโยชน์ให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนด
ภายใต้กรอบการบริหารจัดการของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)

ประเภทของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน

๑. ผู้ที่เข้าครอบครองทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในที่ดินอยู่แล้ว โดยเป็นไปตามผลการตรวจสอบข้อมูลรายชื่อบุคคลผู้เข้าครอบครองและรูปแปลงที่ดิน

๒. ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่าต้นน้ำ ป่าอนุรักษ์ หรือพื้นที่ที่ทางราชการกำหนดให้เป็นที่สงวนหวงห้ามตลอดไป โดยพิจารณาจากบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินหรือใกล้เคียงในหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ตามลำดับ ตามเกณฑ์การตรวจสอบข้อมูลการถือครองและแนวทางการจัดที่ดินที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) เห็นชอบ

คุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน

๑. บุคคลสัญชาติไทย

๒. เป็นผู้ยากไร้ไม่มีที่ทำกิน และ/หรือที่อยู่อาศัย หรือมีรายได้ต่อปีไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท/คน

๓. บรรลุนิติภาวะแล้ว หรือเป็นหัวหน้าครอบครัว

๔. มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินหรือใกล้เคียง

๕. มีความสามารถทำประโยชน์ในที่ดินได้

๖. ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

๗. ยินยอมปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด และเงื่อนไขที่กำหนด

๘. ปัจจุบันไม่ได้รับการช่วยเหลือในการจัดที่ดินจากทางราชการ

๙. กรณีที่คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัดพิจารณาถึงความจำเป็น เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ สังคม และความสงบเรียบร้อย โดยคำนึงถึงลักษณะพื้นที่สภาพการใช้ประโยชน์ ทำประโยชน์ คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด) จะผ่อนผันการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เป็นการเฉพาะรายก็ได้

หลักเกณฑ์การจัดระเบียบที่ดินสาธารณประโยชน์ให้ชุมชนทำกินหรืออยู่อาศัยตามนโยบายของรัฐบาล และคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) โดยการนำที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ประชาชนเลิกใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้วมาจัดระเบียบการถือครองให้แก่ราษฎร ดังนี้

๑. จัดที่ดินทำกินหรืออยู่อาศัยให้ชุมชนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบสหกรณ์หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสมตามสภาพพื้นที่

๒. การใช้ประโยชน์ในที่ดินให้เป็นไปตามข้อกำหนดและเงื่อนไขของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) แล้ว

๓. จัดที่ดินให้แก่ผู้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่อยู่แล้วตามที่ครอบครองอยู่จริงเป็นลำดับแรก หากมีพื้นที่เหลือจากการจัดที่ดินให้คงไว้เป็นพื้นที่ส่วนกลาง เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน สำหรับพื้นที่ที่มีผู้ครอบครองแต่ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์หรือคุณสมบัติ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ให้พิจารณาจัดให้แก่ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่าต้นน้ำและป่าอนุรักษ์ หรือพื้นที่ที่ทางราชการกำหนดให้เป็นที่สงวนหวงห้ามตลอดไป โดยพิจารณาจากบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินหรือใกล้เคียงในหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ตามลำดับ ตามเกณฑ์การตรวจสอบข้อมูลการถือครองและแนวทางการจัดที่ดินที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) เห็นชอบ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการควบคุมและร่วมกันดูแลที่สาธารณประโยชน์ โดยจัดให้ครัวเรือนละไม่เกิน ๑๕ ไร่

๔. ให้ชุมชนที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดิน นำที่ดินดังกล่าวไปดำเนินการจัดให้แก่สมาชิกในชุมชนตามนโยบายรัฐบาล โดยร่วมกับคณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด) หน่วยงานผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาตามกฎหมายและระเบียบของหน่วยงานนั้น

ข้อกำหนดการใช้ที่ดินของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน

๑. ต้องทำประโยชน์และ/หรืออยู่อาศัย ด้วยตนเองหรือให้บุคคลในครอบครัว ภายในเขตพื้นที่ที่ตนได้รับการจัดที่ดินเท่านั้น ห้ามขยายพื้นที่

๒. ห้ามซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ ให้เช่า ให้เช่าซื้อ ให้ยืม หรือโอนสิทธิการเช่า หรือโอนสิทธิครอบครอง ให้บุคคลอื่น เว้นแต่เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายของหน่วยงานที่อนุญาตให้ใช้ที่ดิน

๓. สามารถตกทอดแก่ทายาทโดยธรรมได้

๔. ต้องปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมายต่างๆ ของหน่วยงานที่อนุญาตให้ใช้ที่ดิน รวมถึงข้อกำหนดที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) จะกำหนดขึ้นใหม่ในภายหลังด้วย

๕. ให้ความยินยอมหรืออำนวยความสะดวกกับเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปตรวจสอบพื้นที่ที่จัดที่ดิน

๖. หากมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด หรือผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินไม่ประสงค์จะใช้ที่ดินให้คณะกรรมการพิจารณาเพื่ออนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ สามารถพิจารณายกเลิกการใช้ที่ดิน และให้ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินต้องส่งคืนพื้นที่

๗. ต้องระมัดระวังไม่ให้การทำประโยชน์ของตนกระทบกระเทือนหรือรบกวนบุคคลอื่น หรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของทางราชการและของเอกชน หากผู้รับอนุญาตพบแร่ทรัพยากรป่าไม้ วัตถุโบราณ หรือทรัพยากรอันควรอนุรักษ์ เป็นต้น ให้หยุดการทำประโยชน์ไว้และแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบโดยด่วน

๘. ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือเพื่อประโยชน์ของทางราชการ และทางราชการจะต้องเรียกพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดินคืน ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินต้องส่งคืนพื้นที่ทันที

๙. สมาชิกต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของสหกรณ์ หรือนิติบุคคลรูปแบบอื่น

บันทึก

กระบวนการการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน
ตามนโยบายรัฐบาล

๗

พื้นที่ที่ดินราชพัสดุ

๑. หลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน

มี ๒ รูปแบบ ดังนี้

๑.๑ การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยการจัดระบบการใช้ประโยชน์ นำที่ดินราชพัสดุที่ไม่มีการใช้ประโยชน์ (ที่ว่าง) มาจัดระบบใช้ประโยชน์

(๑.๑.๑) จัดที่ดินทำกินให้ชุมชนหรือกลุ่มบุคคล โดยไม่ให้เป็นกรรมสิทธิ์เฉพาะราย ตามสภาพพื้นที่และตามเขตการปกครอง

(๑.๑.๒) จัดทำแผนผังแปลงที่ดินตามสัดส่วนที่เหมาะสมกับสภาพการใช้ประโยชน์ และความเหมาะสมของสภาพพื้นที่

(๑.๑.๓) จัดทำสาธารณูปโภคอย่างเหมาะสมกับพื้นที่และความสะดวกในการใช้ประโยชน์

(๑.๑.๔) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดที่ดินราชพัสดุ และการใช้ประโยชน์ที่ดินราชพัสดุให้เป็นไปตามกฎหมายที่ราชพัสดุ ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบของ คทช. แล้ว

(๑.๑.๕) จัดที่ดินราชพัสดุให้ผู้ที่ถูกผลักดัน และอพยพออกจากพื้นที่ป่าต้นน้ำและป่าอนุรักษ์ที่สำคัญเป็นลำดับแรก และผู้บุกรุกที่ดินราชพัสดุซึ่งอยู่ในเงื่อนไขจะได้รับการจัดที่ดินตามกฎหมายที่ราชพัสดุ ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามโครงการของทางราชการที่สูญเสียที่ดินทำกิน และผู้ที่ไม่มีที่ดินทำกิน หรือมีเพียงเล็กน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพ ที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดิน โดยพิจารณาจากหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ตามลำดับ หากมีพื้นที่เหลือจึงจะจัดให้ผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ใกล้เคียงอื่นต่อไป ทั้งนี้ กรณีที่คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัดพิจารณาเห็นเป็นความจำเป็น เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ สังคม และความสงบเรียบร้อย สามารถกำหนดการคัดกรองและจัดลำดับที่เหมาะสมของชุมชนท้องถิ่นตามที่เห็นสมควรได้

๑.๒ การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ เป็นการนำที่ดินราชพัสดุ ที่มีผู้ใช้ประโยชน์มาจัดระเบียบการใช้ประโยชน์

(๑.๒.๑) จัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในรูปแปลงรวม ตามสภาพพื้นที่ และตามเขตการปกครอง

(๑.๒.๒) การใช้ประโยชน์ในที่ดิน ให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อกำหนด และเงื่อนไขของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบของ คทช. แล้ว

(๑.๒.๓) จัดที่ดินให้แก่ผู้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่อยู่แล้วตามที่ครอบครองอยู่จริง ตามความเหมาะสม หากมีพื้นที่เหลือหรือพื้นที่ที่ไม่มีผู้ทำประโยชน์จึงจะจัดให้ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่า และผู้มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินหรือใกล้เคียง โดยพิจารณาจากหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ตามลำดับ ตามเกณฑ์การตรวจสอบข้อมูลการถือครองและแนวทางการจัดที่ดินที่ คทช. เห็นชอบ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการควบคุมและร่วมกันดูแลรักษาพื้นที่ที่ราชพัสดุ

๒. ประเภทของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน

๒.๑ ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่าต้นน้ำและป่าอนุรักษ์ที่สำคัญ

๒.๒ ผู้บุกรุกที่ดินราชพัสดุ ซึ่งอยู่ในเงื่อนไขจะได้รับการจัดที่ดินตามกฎหมายที่ราชพัสดุ

๒.๓ ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามโครงการของทางราชการที่สูญเสียที่ดินทำกิน

๒.๔ ผู้ที่ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีเพียงเล็กน้อยไม่พอต่อการครองชีพที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินโดยพิจารณาจากหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ตามลำดับ หากมีพื้นที่เหลือจึงจะจัดให้ผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ใกล้เคียงอื่นต่อไป

๓. คุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน

(๑) บุคคลสัญชาติไทย

(๒) เป็นผู้ยากไร้ไม่มีที่ทำกิน และ/หรือที่อยู่อาศัย หรือมีรายได้ต่อปีไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท/คน

(๓) บรรลุนิติภาวะแล้ว หรือเป็นหัวหน้าครอบครัว

(๔) มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินหรือใกล้เคียง

(๕) มีความสามารถทำประโยชน์ในที่ดินได้

(๖) ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ

(๗) ยินยอมปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด และเงื่อนไขที่กำหนดทั้งจาก คทช. และกรมธนารักษ์

(๘) ปัจจุบันไม่ได้รับการช่วยเหลือในการจัดที่ดินทำกินจากทางราชการ

(๙) กรณีที่คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัดพิจารณาเห็นเป็นความจำเป็น เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ สังคม และความสงบเรียบร้อย โดยคำนึงถึงลักษณะพื้นที่สภาพการใช้ประโยชน์ ทำประโยชน์ คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด) จะผ่อนผันการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เป็นการเฉพาะรายก็ได้

(๑๐) มีคุณสมบัติตามกฎหมายของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่กำหนด เช่น กรณีการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ ผู้ได้รับการจัดสรรต้องเป็นผู้อยู่ในที่ราชพัสดุก่อนวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๖ เป็นต้น

๔. แนวทางดำเนินการ

(๔.๑) การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยการจัดระบบการใช้ประโยชน์

(๔.๑.๑) กรมธนารักษ์คัดเลือกที่ราชพัสดุแปลงที่เหมาะสมเสนอคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินเพื่อกำหนดเป็นพื้นที่เป้าหมาย

(๔.๑.๒) คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินให้ความเห็นชอบแล้วส่งให้คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช. จังหวัด) พิจารณาดำเนินการ

(๔.๑.๓) คทช. จังหวัด พิจารณาตรวจสอบขอบเขตพื้นที่ดำเนินการกำหนดวางผังแปลงที่ดิน ให้มีขนาดที่เหมาะสมกับสภาพการทำประโยชน์และพื้นที่สาธารณประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เพื่อใช้ร่วมกัน และส่งข้อมูลให้คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินพิจารณา

(๔.๑.๔) คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินส่งมอบพื้นที่เป้าหมายให้คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน และ คทช. จังหวัดดำเนินการ

(๓.๑.๕) คทช. จังหวัดคัดเลือกบุคคลตามหลักเกณฑ์คุณสมบัติ ประเภทผู้ได้รับการจัดที่ดิน และข้อกำหนดอื่นที่เกี่ยวข้อง และจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ที่จะได้รับการจัดที่ดินส่งให้คณะอนุกรรมการจัดที่ดินพิจารณา

(๔.๑.๖) ผู้ได้รับการคัดเลือกตามบัญชีรายชื่อผู้ที่จะได้รับการจัดที่ดิน ดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์

(๔.๑.๗) ชุมชนในรูปสหกรณ์ยื่นคำขอเช่าที่ราชพัสดุในลักษณะแปลงรวม

(๔.๑.๘) สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ดำเนินการจัดให้ชุมชนในรูปสหกรณ์เช่าตามกฎหมายที่ราชพัสดุ โดยสหกรณ์จัดสรรพื้นที่ให้แก่สมาชิกเพื่ออยู่อาศัยได้ไม่เกิน ๑๐๐ ตารางวา ต่อครอบครัว อัตราค่าเช่าไม่ต่ำกว่าตารางวาละ ๐.๒๕ บาทต่อเดือน และกรณีการเช่าเพื่อประกอบการเกษตรได้ไม่เกิน ๑๕ ไร่ ต่อครอบครัว อัตราค่าเช่าไม่ต่ำกว่า ไร่ละ ๒๐๐ บาทต่อปี

(๔.๑.๙) คทช. จังหวัด แจ้งผลการดำเนินการจัดทำสัญญาเช่าที่ราชพัสดุให้คณะอนุกรรมการจัดที่ดินทราบเพื่อส่งให้คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพดำเนินการต่อไป

(๔.๒) การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนโดยการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์

(๔.๒.๑) สำนักงานธนารักษ์พื้นที่สำรวจ รังวัดและตรวจสอบที่ราชพัสดุแปลงที่มีการบุกรุกพร้อมรายละเอียดผู้บุกรุก ส่งให้กรมธนารักษ์เพื่อพิจารณาคัดเลือกแปลงเสนอคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินพิจารณา กำหนดเป็นพื้นที่เป้าหมาย

(๔.๒.๒) คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินให้ความเห็นชอบแล้วส่งให้คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช. จังหวัด) พิจารณาดำเนินการ

(๔.๒.๓) คทช. จังหวัด พิจารณาตรวจสอบขอบเขตพื้นที่ดำเนินการจำนวนผู้บุกรุกและรายละเอียดแล้วส่งข้อมูลให้คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินพิจารณา

(๔.๒.๔) คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินส่งมอบพื้นที่เป้าหมายให้คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน และ คทช. จังหวัดดำเนินการ

(๔.๒.๕) คทช.จังหวัด รับรองสิทธิของผู้บุกรุกที่ราชพัสดุตามสภาพการครอบครองที่ดิน และจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ที่จะได้รับการจัดที่ดิน ส่งให้คณะอนุกรรมการจัดที่ดินพิจารณา

(๔.๒.๖) ผู้ได้รับการคัดเลือกตามบัญชีรายชื่อผู้ที่จะได้รับการจัดที่ดินดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์

(๔.๒.๗) ชุมชนในรูปสหกรณ์ยื่นคำขอเช่าที่ราชพัสดุในลักษณะแปลงรวม

(๔.๒.๘) สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ดำเนินการจัดให้ชุมชนในรูปสหกรณ์เช่าตามกฎหมายที่ราชพัสดุ โดยสหกรณ์จัดสรรพื้นที่ให้แก่สมาชิกเพื่ออยู่อาศัยและประกอบการเกษตร ตามจำนวนเนื้อที่ที่ครอบครอง และ คทช. จังหวัด ได้พิจารณาความเหมาะสมแล้ว ในอัตราค่าเช่าเพื่ออยู่อาศัย ไม่ต่ำกว่าตารางวาละ ๐.๒๕ บาทต่อเดือน และเพื่อประกอบการเกษตร อัตราค่าเช่าไม่ต่ำกว่า ไร่ละ ๒๐๐ บาทต่อปี

๕. ข้อกำหนดการใช้ที่ดินของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน

(๑) ต้องทำประโยชน์และ/หรืออยู่อาศัย ด้วยตนเองหรือให้บุคคลในครอบครัวภายในขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดินเท่านั้น

(๒) ห้ามซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ ให้เช่า ให้เช่าซื้อ โอนสิทธิการเช่า ให้บุคคลอื่น

(๓) สามารถตกทอดไปยังทายาทโดยธรรมได้

(๔) ต้องปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายที่ราชพัสดุ รวมถึงข้อกำหนดที่ คทช. จะกำหนดขึ้นใหม่ ในภายหลังด้วย

(๕) ให้ความยินยอมและอำนวยความสะดวกกับเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปตรวจสอบพื้นที่ที่จัดที่ดิน

(๖) หากมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในสัญญาเช่าที่ราชพัสดุ หรือผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินไม่ประสงค์จะใช้ที่ดินให้ผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินต้องส่งคืนพื้นที่ให้แก่สหกรณ์ และแจ้งสำนักงานธนารักษ์พื้นที่

(๗) ห้ามบุกรุกขยายพื้นที่อยู่อาศัย/ทำกินเพิ่มเติม

(๘) ให้ทำการปลูกต้นไม้ในพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดินตามความเหมาะสม

แนวทางดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลในพื้นที่ที่ดินราชพัสดุ

การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน
โดยการจัดระบบการใช้ประโยชน์

การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน
โดยการจัดระบบการใช้ประโยชน์

สำนักงานธนารักษ์พื้นที่สำรวจรังวัดและ
ตรวจสอบที่ราชพัสดุแปลง
ที่มีการบุกรุกพร้อมรายละเอียดผู้บุกรุก
ส่งให้กรมธนารักษ์

กรมธนารักษ์คัดเลือกที่ราชพัสดุแปลงที่เหมาะสมสนอคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน
เพื่อกำหนดเป็นพื้นที่เป้าหมาย

คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินให้ความเห็นชอบแล้วส่งให้คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด
(คนท. จังหวัด) พิจารณาดำเนินการ

คทช. จังหวัด พิจารณาตรวจสอบขอบเขตพื้นที่ดำเนินการ กำหนดวางผังแปลงที่ดินให้มีขนาดที่เหมาะสมกับสภาพการทำประโยชน์ และพื้นที่สาธารณประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เพื่อใช้ร่วมกัน และส่งข้อมูลให้คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินพิจารณา

คทช. จังหวัด พิจารณาตรวจสอบขอบเขตพื้นที่ดำเนินการ จำนวนผู้บุกรุก และรายละเอียด แล้วส่งข้อมูลให้คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินพิจารณา

คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินส่งมอบพื้นที่เป้าหมายให้คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน และ คทช. จังหวัดดำเนินการ

คทช. จังหวัดคัดเลือกบุคคลตามหลักเกณฑ์คุณสมบัติ ประเภทผู้ได้รับการจัดที่ดิน และข้อกำหนดอื่นที่เกี่ยวข้อง และจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ที่จะได้รับการจัดที่ดิน ส่งให้คณะอนุกรรมการจัดที่ดินพิจารณา

คทช.จังหวัด รับรองสิทธิของผู้บุกรุกที่ราชพัสดุตามสภาพการครอบครองที่ดิน และจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ที่จะได้รับการจัดที่ดิน ส่งให้คณะอนุกรรมการจัดที่ดินพิจารณา

ประเภทของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน

๑.๑ ผู้ที่ถูกผลักดันและอพยพออกจากพื้นที่ป่าต้นน้ำและป่าอนุรักษ์ที่สำคัญ

๑.๒ ผู้บุกรุกที่ดินราชพัสดุ ซึ่งอยู่ในเงื่อนไขจะได้รับการจัดที่ดินตามกฎหมายที่ราชพัสดุ

๑.๓ ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามโครงการของทางราชการที่สูญเสียที่ดินทำกิน

๑.๔ ผู้ที่ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีเพียงเล็กน้อยไม่พอต่อการครองชีพที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินโดยพิจารณาจากหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ตามลำดับ หากมีพื้นที่เหลือจึงจะจัดให้ผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ใกล้เคียงอื่นต่อไป

คุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน

๒.๑ บุคคลผู้มีสัญชาติไทย

๒.๒ เป็นผู้ยากไร้ไม่มีที่ดินทำกินและ/หรือที่อยู่อาศัย หรือมีรายได้ต่อปีไม่เกิน 30,000 บาท/คน

๒.๓ บรรลุนิติภาวะแล้ว หรือเป็นหัวหน้าครอบครัว

๒.๔ มีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่จะจัดที่ดินหรือใกล้เคียง

๒.๕ มีความสามารถทำประโยชน์ในที่ดิน

๒.๖ ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ

๒.๗ ยินยอมปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด และเงื่อนไขที่กำหนดทั้งจาก คทช. และกรมธนารักษ์

๒.๘ ปัจจุบันไม่ได้รับการช่วยเหลือในการจัดที่ดินทำกินจากทางราชการ

๒.๙ กรณีที่ คทช. พิจารณาเห็นเป็นความจำเป็น เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ สังคม และความสงบเรียบร้อย โดยคำนึงถึงลักษณะพื้นที่สภาพการ ใช้ประโยชน์ ทำประโยชน์ คทช. จังหวัด จะผ่อนผันการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เป็นการเฉพาะรายก็ได้

๒.๑๐ มีคุณสมบัติตามกฎหมายของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่กำหนด เช่น กรณีการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ ผู้ได้รับการจัดสรรต้องเป็นผู้อยู่ในที่ราชพัสดุก่อนวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๖ เป็นต้น

ชุมชนในรูปสหกรณ์ยื่นคำขอเช่าที่ราชพัสดุในลักษณะแปลงรวม

ผู้ได้รับการคัดเลือกตามบัญชีรายชื่อ “ผู้ที่จะได้รับการจัดที่ดิน” ดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์

สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ดำเนินการจัดให้ชุมชนในรูปสหกรณ์เช่าตามกฎหมายที่ราชพัสดุ ตามแต่ละประเภท ดังนี้

การจัดระบบการใช้ประโยชน์

สหกรณ์จัดสั่งพื้นที่ให้แก่สมาชิกได้ ดังนี้
เพื่ออยู่อาศัย : ไม่เกิน ๑๐๐ ตารางวาต่อครอบครัว
เพื่อประกอบการเกษตร : ไม่เกิน ๑๕ ตารางวาต่อครอบครัว

การจัดระเบียบการใช้ประโยชน์

สหกรณ์จัดสรรพื้นที่ให้แก่สมาชิกได้ตามจำนวนเนื้อที่และสภาพการครอบครอง ทั้งนี้ สมาชิกผู้ได้รับการจัดสรรต้องเป็นผู้อยู่อาศัยในที่ราชพัสดุแปลงนั้นมาก่อนวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๖

อัตราค่าเช่า

เพื่ออยู่อาศัย : ไม่ต่ำกว่าตารางวาละ ๐.๒๕ บาทต่อเดือน
เพื่อประกอบการเกษตร : ไม่ต่ำกว่าไร่ละ ๒๐๐ บาทต่อปี

ที่ มท ๐๕๑๑.๒/ว ๓๐๕๘๖

คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน กรมที่ดิน
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ
อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

เรื่อง ข้อหารือของ คทช. จังหวัด เกี่ยวกับการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ประธานอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด)

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมป่าไม้ ด่วนที่สุด ที่ ทส ๑๖๐๓.๓/๑๔๘๕๗ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๐
และเอกสารที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๗ ฉบับ

ด้วยในคราวประชุมคณะอนุกรรมการจัดที่ดิน ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๐ ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบแนวทางการดำเนินการตามข้อหารือของ คทช.จังหวัด ตามที่ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ประมวลไว้ และให้แจ้งเวียน คทช.จังหวัด ทราบ เพื่อใช้ประกอบในการพิจารณาคัดเลือกราษฎรเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ต่อไป

กรมที่ดินในฐานะอนุกรรมการและเลขานุการ จึงขอส่งสำเนาหนังสือกรมป่าไม้ซึ่งตอบข้อหารือของ คทช.จังหวัด มาเพื่อโปรดทราบและใช้เป็นแนวทางการดำเนินการ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วยนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายประทีป กีรติเรขา)
อธิบดีกรมที่ดิน
อนุกรรมการและเลขานุการ
คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน

สำนักจัดการที่ดินของรัฐ
โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๕๘๒๘-๙

สำนักจัดการที่ดินของรัฐ
เลขรับ 5014
วันที่ ๑๗ ส.ค. ๒๕๖๐
เวลา 13.33 น.
กรมป่าไม้

ด่วนที่สุด

ที่ ทส ๑๖๐๓.๓/ ๑๔๘๕๗

๖๑ ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ข้อหารือของ คทช.จังหวัด เกี่ยวกับการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

เรียน อธิบดีกรมที่ดิน ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการจัดที่ดิน

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำตอบข้อหารือของ คทช.จังหวัด เกี่ยวกับการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน ๖ แผ่น

สืบเนื่องจากการประชุมคณะทำงานด้านบูรณาการการจัดที่ดินและกฎหมาย ภายใต้คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุม ๔ ชั้น ๔ กรมที่ดิน ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาข้อหารือของ คทช.จังหวัด เกี่ยวกับการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจนได้ข้อยุติ และได้มีมติมอบหมายให้กรมป่าไม้ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่ รวบรวมคำตอบจากการประชุมเกี่ยวกับประเด็นข้อหารือดังกล่าว แจ้งให้กรมที่ดินในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการจัดที่ดินทราบ เพื่อแจ้งให้ คทช.จังหวัด ทราบต่อไปนั้น

กรมป่าไม้ขอเรียนว่า ได้ดำเนินการตามมติที่ประชุมดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว โดยมีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายพงศ์ชัย วรพงศธร)
รองอธิบดีกรมป่าไม้
ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมป่าไม้

ส่วนจัดที่ดินเพื่อประชาชน
เลขรับ 814 (3/9)
วันที่ ๑๗ ส.ค. ๒๕๖๐
เวลา 15.12 น.

ส่วนจัดที่ดินเพื่อประชาชน

๑๗ ส.ค. ๒๕๖๐

เรียน ผู้อำนวยการส่วนฯ
- เพื่อโปรดทราบ
- เห็นควรมอบ จด ๑ ดำเนินการ

๑๗ ส.ค. ๒๕๖๐

จห. ๑
ดำเนินการ

สำนักจัดการที่ดินป่าไม้
โทร. ๐ ๒๕๖๑ ๔๒๙๒-๓ ต่อ ๕๗๘๕
โทรสาร ๐ ๒๕๗๙ ๕๕๗๔
www.forest.go.th

คุณจรัญชัย
- ทราบ

๑๗ ส.ค. 2560

18 ส.ค. 2560

๑๗ ส.ค. ๒๕๖๐

ตอบข้อหารือของ คทช.จังหวัด กรณีการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนฯ ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจากการประชุมคณะทำงานด้านบูรณาการการจัดที่ดินและกฎหมาย ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐

จังหวัดพิษณุโลก

ประเด็นหารือ

กรณีบุคคลผู้ครอบครองที่ดินรายเดิม (ซื่อตรง–แปลงตรง) และผู้ครอบครองซื่อไม่ตรง (ทายาท–แปลงตรง) ที่มีที่ดินแปลงอื่น บุคคลดังกล่าวเป็นผู้ขาดคุณสมบัติที่จะได้รับการจัดที่ดินตามข้อ (๒) ซึ่งกำหนดไว้ว่าต้องเป็นผู้ยากไร้ ไม่มีที่ดินทำกิน และ/หรือที่อยู่อาศัย หรือมีรายได้ต่อปีไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท/คน หรือไม่

ตอบข้อหารือ

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๙ รับทราบกระบวนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

๒. ประเภทของผู้ได้รับการจัดที่ดิน

(๑) ผู้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่แล้ว เป็นไปตามผลการตรวจสอบข้อมูลรูปแปลงที่ดิน และข้อมูลของรายชื่อราษฎรผู้ครอบครองโดย คทช.จังหวัด สำหรับผลการตรวจสอบของ คทช.จังหวัด ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ สามารถจำแนกประเภทผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินตามลักษณะการครอบครองได้ดังนี้

- ผู้ครอบครองรายเดิมชื่อตรง/แปลงตรง ให้เข้าร่วมโครงการ
- ผู้ครอบครองชื่อไม่ตรง (ทายาทผู้ครอบครองรายเดิม / แปลงตรง ให้เข้าร่วมโครงการ ดังนั้น จึงไม่ต้องตรวจสอบคุณสมบัติแต่อย่างใด

เชียงราย

ประเด็นหารือ

เห็นว่า “ทายาท” ของผู้ครอบครองรายเดิม เป็นผู้มีสิทธิได้รับการจัดที่ดินจะต้องเป็น “ทายาท” ตามมาตรา ๑๖๒๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยสามารถเข้ารับการจัดที่ดินได้ในขณะที่ผู้ครอบครองเดิมยังมีชีวิตอยู่และเสียชีวิตไปแล้ว

๑. กรณีผู้ครอบครองเดิมยังมีชีวิตอยู่ “ทายาท” ให้พิจารณาเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐโดยไม่ต้องจัดลำดับชั้นของทายาทตามมาตรา ๑๖๒๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง โดยให้เป็นไปตามความประสงค์ของผู้ครอบครองรายเดิม

๒. กรณีผู้ครอบครองรายเดิมเสียชีวิต “ทายาท” ให้พิจารณาเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐเป็นไปตามลำดับชั้น ตามมาตรา ๑๖๒๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ตอบข้อหารือ

ทายาทของผู้ครอบครองรายเดิม

(๑) กรณีผู้ครอบรายเดิมยังมีชีวิตอยู่ ให้เป็นไปตามความประสงค์ของผู้ครอบครองรายเดิม

(๒) กรณีผู้ครอบครองรายเดิมเสียชีวิต

(๒.๑) หากผู้ครอบครองรายเดิมได้แจ้งความประสงค์ไว้ ให้เป็นไปตามความประสงค์ของผู้ครอบครองรายเดิม

(๒.๒) หากผู้ครอบครองรายเดิมไม่ได้แจ้งความประสงค์ไว้ ให้พิจารณาตามมาตรา ๑๖๒๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

พัทลุง

ประเด็นหารือ

กรณีผู้ครอบครองรายเดิม ชื่อตรง/แปลงตรง และผู้ครอบครองชื่อไม่ตรง (ทายาทผู้ครอบครองรายเดิม/แปลงตรง) แต่หากผู้ครอบครองทั้ง ๒ กรณีดังกล่าว มีอาชีพเป็นข้าราชการ จะมีคุณสมบัติขัดต่อหลักเกณฑ์ในการจัดให้เข้าร่วมโครงการหรือไม่

ตอบข้อหารือ

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๙ รับทราบกระบวนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

๒. ประเภทของผู้ได้รับการจัดที่ดิน

(๑) ผู้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่แล้ว เป็นไปตามผลการตรวจสอบข้อมูลรูปแปลงที่ดิน และข้อมูลของรายชื่อราษฎรผู้ครอบครองโดย คทช.จังหวัด สำหรับผลการตรวจสอบของ คทช.จังหวัด ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติสามารถจำแนกประเภทผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินตามลักษณะการครอบครองได้ดังนี้

- ผู้ครอบครองรายเดิมชื่อตรง/แปลงตรง <u>ให้เข้าร่วมโครงการ</u>
- ผู้ครอบครองชื่อไม่ตรง (ทายาทผู้ครอบครองรายเดิม / แปลงตรง <u>ให้เข้าร่วมโครงการ</u> ดังนั้น จึงไม่ต้องตรวจสอบคุณสมบัติแต่อย่างใด

ยโสธร

ประเด็นหารือ

๑. ประเภทของผู้ได้รับการจัดที่ดิน ข้อ (๑) กรณีผู้ครอบครองชื่อตรง/แปลงตรง ให้เข้าร่วมโครงการฯ และข้อ (๒) กรณีผู้ครอบครองชื่อไม่ตรง (ทายาทผู้ครอบครองรายเดิม)/แปลงตรง ให้เข้าร่วมโครงการฯ นั้น

(๑) ผู้ครอบครองทั้งสองประเภทสามารถให้เข้าร่วมโครงการฯ ได้โดยไม่ต้องพิจารณาคุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินตามที่กำหนดในข้อ ๓ ของกระบวนการการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ หรือไม่ อย่างไร

ตอบข้อหารือ

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๙ รับทราบกระบวนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

๒. ประเภทของผู้ได้รับการจัดที่ดิน

(๑) ผู้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่แล้ว เป็นไปตามผลการตรวจสอบข้อมูลรูปแปลงที่ดิน และข้อมูลของรายชื่อราษฎรผู้ครอบครองโดย คทช.จังหวัด สำหรับผลการตรวจสอบของ คทช.จังหวัด ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติสามารถจำแนกประเภทผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินตามลักษณะการครอบครองได้ดังนี้

- ผู้ครอบครองรายเดิมชื่อตรง/แปลงตรง <u>ให้เข้าร่วมโครงการ</u>
- ผู้ครอบครองชื่อไม่ตรง (ทายาทผู้ครอบครองรายเดิม / แปลงตรง <u>ให้เข้าร่วมโครงการ</u> ดังนั้น จึงไม่ต้องตรวจสอบคุณสมบัติแต่อย่างใด

ประเด็นหารือ

(๒) หากเป็นผู้มีที่ดินทำกินของตนอยู่แล้ว ได้แก่ โฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เมื่อรวมกับที่ดินที่จะได้รับการจัดตามนโยบายรัฐบาลครั้งนี้ เนื้อที่ไม่เกิน ๒๐ ไร่ สามารถให้เข้าร่วมโครงการฯ ได้โดยไม่ต้องพิจารณาคุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินตามที่กำหนดในข้อ ๓ ของกระบวนการการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ หรือไม่ อย่างไร

(๓) หากเป็นผู้ได้รับการช่วยเหลือในการจัดที่ดินจากทางราชการ เช่น ส.ป.ก.๔–๐๑ ให้เข้าร่วมได้โดยไม่ต้องพิจารณาคุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินตามที่กำหนดในข้อ ๓ ของกระบวนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ หรือไม่ อย่างไร

ตอบข้อหารือ

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๙ รับทราบกระบวนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

๑. หลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์เป็นการนำที่ดินของรัฐที่มีผู้ใช้ประโยชน์มาจัดระเบียบการใช้ประโยชน์

(๓) จัดที่ดินทำกินให้แก่ผู้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่อยู่แล้ว ตามที่ครอบครองอยู่จริง แต่ไม่เกิน ๒๐ ไร่...

ดังนั้น จะพิจารณาเฉพาะการครอบครองในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเท่าที่ครอบครองแต่ไม่เกิน ๒๐ ไร่ และหากเป็นผู้ที่มีชื่อตรง/แปลงตรงตามที่กรมป่าไม้สำรวจไว้แล้ว ก็ไม่ต้องพิจารณาคุณสมบัติ

ประเด็นหารือ

๒. คุณสมบัติของผู้ได้รับการจัดที่ดินตามข้อ ๓(๓) กำหนดว่า ต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทยนั้น กรณีหากเป็นพื้นที่ที่จะจัดให้ชุมชนใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยมีผู้ปกครองท้องที่เป็นผู้ดูแลนั้น สามารถขออนุญาตใช้ประโยชน์ในนามคณะกรรมการหมู่บ้านหรือนิติบุคคลได้หรือไม่ อย่างไร

ตอบข้อหารือ

พื้นที่ดังกล่าว จังหวัดได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในลักษณะแปลงรวมเพื่อดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลไปแล้ว ซึ่งการจัดที่ดินให้ประชาชนและการบริหารที่ดินดังกล่าว ดำเนินการโดย คทช.จังหวัด ดังนั้น กรณีพื้นที่ส่วนกลางที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน คทช.จังหวัด จะต้องพิจารณามอบหมายให้มีผู้ดูแลพื้นที่ เช่น คณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นต้น

ชัยภูมิ

ประเด็นหารือ

– นางสุดใจ ภูศรี มีชื่อเป็นผู้ครอบครองที่ดิน จำนวน ๓ แปลง เนื้อที่รวม ๑ – ๒ – ๖๗.๒๗ ไร่ ได้ที่ดินมาโดยการซื้อมาจากผู้ครอบครองที่ดินเดิมตามบัญชีสำรวจของกรมป่าไม้

– นายหนูปี สวนจันทร์ มีชื่อเป็นผู้ครอบครองที่ดินจำนวน ๑ แปลง เนื้อที่ ๗ – ๒ – ๔๑.๗๘ ไร่ ได้ที่ดินมาโดยการซื้อจากนายเด็ด พบลาภ ผู้ครอบครองที่ดินเดิมตามบัญชีสำรวจของกรมป่าไม้

บุคคลทั้งสองราย คทช.จังหวัดได้ตรวจสอบคุณสมบัติแล้วปรากฏว่า มีคุณสมบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่ คทช.กำหนด กรณีดังกล่าว คทช.จังหวัดชัยภูมิ สามารถพิจารณาเห็นชอบให้ราษฎรทั้งสองรายเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามนโยบายของ คทช. ได้หรือไม่ ประการใด

ตอบข้อหารือ

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๙ รับทราบกระบวนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

๒. ประเภทของผู้ได้รับการจัดที่ดิน

(๑) ผู้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่แล้ว เป็นไปตามผลการตรวจสอบข้อมูลรูปแปลงที่ดิน และข้อมูลของรายชื่อราษฎรผู้ครอบครองโดย คทช.จังหวัด สำหรับผลการตรวจสอบของ คทช.จังหวัดในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติสามารถจำแนกประเภทผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินตามลักษณะการครอบครองได้ดังนี้

- ผู้ครอบครองรายใหม่/มีการเปลี่ยนมือ ให้ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ครอบครอง

  กรณีผ่าน : <u>เข้าร่วมโครงการ</u>แบบมีเงื่อนไข...

ดังนั้น หากตรวจสอบแล้วมีคุณสมบัติครบถ้วนถูกต้องก็ให้เข้าร่วมโครงการได้ แบบมีเงื่อนไขตามที่ คทช.กำหนด คือ จะต้องปลูกไม้ป่ายืนต้น ไม่น้อยกว่า ๔๐ ต้น/ไร่

นครราชสีมา

ประเด็นหารือ

๑. กรณีผู้ครอบครองที่ดินเดิมเป็นรายเดิม หรือทายาท ครอบครองตรงแปลงแต่เนื้อที่ที่ครอบครองเกิน ๒๐ ไร่ ควรให้ความเห็นชอบหรือไม่ อย่างไร

ตอบข้อหารือ

ให้ความเห็นชอบได้เพียงไม่เกิน ๒๐ ไร่ ตามหลักเกณฑ์ แต่ทั้งนี้ สำหรับส่วนเกินสามารถแบ่งแปลงให้ทายาทรายอื่นๆ ได้

ประเด็นหารือ

๒. กรณีผู้ครอบครองที่ดินเป็นรายใหม่ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติแล้ว และครอบครองที่ดินเนื้อที่ไม่เกิน ๒๐ ไร่ คทช.จังหวัดนครราชสีมา มีอำนาจให้ความเห็นชอบเข้าทำประโยชน์ตามกระบวนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของ คทช. ได้หรือไม่ มีเงื่อนไขอย่างไร

ตอบข้อหารือ

ให้ความเห็นชอบได้เท่าที่ครอบครองอยู่จริง ไม่เกิน ๒๐ ไร่ ตามหลักเกณฑ์ และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข

ประเด็นหารือ

๓. กรณีเป็นผู้ครอบครองรายใหม่ ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติแล้ว แต่ครอบครองที่ดินเนื้อที่เกิน ๒๐ ไร่ คทช.จังหวัดนครราชสีมา มีอำนาจให้ความเห็นชอบให้เข้าทำประโยชน์ตามกระบวนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของ คทช. ไม่เกิน ๒๐ ไร่ ได้หรือไม่ หรือมีเงื่อนไขอย่างไร

ตอบข้อหารือ

ให้ความเห็นชอบจัดที่ดินได้เพียง ๒๐ ไร่ ตามหลักเกณฑ์ และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข

กำแพงเพชร

ประเด็นหารือ

คุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน ตามข้อ ๓ ของกระบวนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ที่กำหนดว่า “(๙) กรณีที่คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัดพิจารณาเห็นเป็นความจำเป็น เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ สังคม และความสงบเรียบร้อย โดยคำนึงถึงลักษณะพื้นที่สภาพการใช้ประโยชน์ ทำประโยชน์ คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด) จะผ่อนผันเป็นการเฉพาะรายก็ได้” นั้น การผ่อนผันเฉพาะรายดังกล่าวเป็นการผ่อนผันเฉพาะหลักเกณฑ์ หรือ ผ่อนผันทั้งหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน

ตอบข้อหารือ

ข้อ ๓ คุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน ตามกระบวนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๙ ที่กำหนดไว้ใน (๙) เป็นการผ่อนผันเฉพาะคุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน

ร้อยเอ็ด

ประเด็นหารือ

๑. ประเภทของผู้ได้รับการจัดที่ดิน กรณีผู้ครอบครอง รายเดิมชื่อตรง/แปลงตรงให้เข้าร่วมโครงการฯ และผู้ครอบครองชื่อไม่ตรง (ทายาทผู้ครอบครองรายเดิม) /แปลงตรง ให้เข้าร่วมโครงการฯ นั้น สามารถเข้าร่วมโครงการฯ ดังกล่าวได้โดยไม่ต้องตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินถูกต้องหรือไม่ อย่างไร

๒. คุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดิน กรณี ข้อ (๘) ปัจจุบันไม่ได้รับการช่วยเหลือในการจัดที่ดินจากทางราชการ นั้น หากปรากฏว่าผู้ที่จะได้รับการจัดที่ดิน ได้รับการจัดที่ดิน จาก ส.ป.ก. หรือหน่วยงานของราชการอื่นๆ ไปแล้ว จะสามารถเข้าร่วมโครงการจัดที่ดินทำกิน (คทช.) ดังกล่าวได้หรือไม่ อย่างไร

ตอบข้อหารือ

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๙ รับทราบกระบวนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

๒. ประเภทของผู้ได้รับการจัดที่ดิน

(๑) ผู้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่แล้ว เป็นไปตามผลการตรวจสอบข้อมูลรูปแปลงที่ดิน และข้อมูลของรายชื่อราษฎรผู้ครอบครองโดย คทช.จังหวัด สำหรับผลการตรวจสอบของ คทช.จังหวัด

ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติสามารถจำแนกประเภทผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินตามลักษะการครอบครองได้ดังนี้

- ผู้ครอบครองรายเดิมชื่อตรง/แปลงตรง ให้เข้าร่วมโครงการ
- ผู้ครอบครองชื่อไม่ตรง (ทายาทผู้ครอบครองรายเดิม / แปลงตรง ให้เข้าร่วมโครงการ ดังนั้น จึงไม่ต้องตรวจสอบคุณสมบัติแต่อย่างใด

ประเด็นหารือ

๓. กรณีผู้ครอบครองทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่จะได้รับการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล ไม่มาแสดงตัวเพื่อรับการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามโครงการฯ ดังกล่าวมีแนวทางปฏิบัติหรือกระบวนการที่จะให้ คทช. จังหวัดดำเนินการอย่างไร

ตอบข้อหารือ

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๙ รับทราบกระบวนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

๒. ประเภทของผู้ได้รับการจัดที่ดิน

(๑) .....

– ไม่ปรากฏชื่อผู้ครอบครอง มีการใช้ที่ดินแต่ไม่พบตัว ให้ คทช. จังหวัดตรวจสอบเพิ่มเติม ผลการตรวจสอบเป็นคนเดิม เข้าสู่ประเภทผู้ครอบครองรายเดิม/ทายาท กรณีเป็นคนใหม่ เข้าสู่ประเภทผู้ครอบครองรายใหม่/มีการเปลี่ยนมือ

ดังนั้น กรณีมีการใช้ที่ดินแต่ไม่มาแสดงตัว ให้ คทช.จังหวัด ปิดประกาศให้ผู้ใช้ที่ดินมาแสดงตัวภายในระยะเวลา ๙๐ วัน นับจากวันปิดประกาศ สำหรับกรณีมีรายชื่อแต่ไม่มาแสดงตัวให้มีหนังสือแจ้งอีกทางหนึ่งด้วย หากไม่มาแสดงตัวภายในระยะเวลาที่กำหนด ที่ดินเข้ากองกลาง